

20 Daně, daňová přiznání:

Důvodem existence daní je nutnost získat prostředky pro veřejný sektor k financování funkcí státu a veřejné správy:

- **základní** funkce státu, které jsou nutné pro jeho existenci:
 - **veřejná správa** (moc) - vytváření a udržování pravidel a zákonů
 - zákonodárné a řídicí orgány - v demokracii volené zastupitelské sbory
 - jejich zaměstnanci - úřady, rovněž na různé úrovni působnosti, zejména územní
 - **vynucování** dodržování těchto pravidel:
 - policie
 - soudnictví
 - vězeňství
 - obrana
- **doplňkové**, vedlejší funkce státu
 - **sociální funkce** - přerozdělování bohatství mezi různými vrstvami obyvatelstva
 - pomoc sociálně slabým, sociální dávky,
 - pomoc tělesně postiženým
 - pomoc starým občanům včetně starobních důchodů
 - podpora v nezaměstnanosti
 - zdravotní péče
 - podpora vzdělávání
 - ochrana přírodního bohatství a životního prostředí,
 - dotace na veřejnou dopravu
 - **ekonomické funkce státu**
 - výstavba, údržba a provozování infrastruktury
 - mění výhodnost některých činností – zatěžuje je daněmi nebo podporuje subwencemi

Charakteristika daní

Daně jsou:

- nedobrovolné
- povinné
- vynutitelné
- nenávratné
- neekvivalentní
- neúčelové
- obvykle opakované

Nedobrovolné, povinné a vynutitelné značí fakt, že placení daní je stanovené zákony. Přesně podle zákonů dané země je nutné daně odvádět. Nenávratnost daní spočívá v tom, že zaplacenou daň nikdy nelze požadovat po státu zpět. Neekvivalentnost daně značí, že neexistuje nárok na adekvátní protihodnotu za daň, která byla zaplacená. Další charakteristika neúčelovost představuje to, že plátce daní nemůže nikdy ovlivnit, kam daně poplynou a jaké bude rozpočtové určení daní. Opakované značí jejich využití v pravidelných intervalech či dle předem jasně exaktně daných situací.

Základní pojmy z daní:

- subjekt daně – FO nebo PO, které se daň týká
 - poplatník – FO nebo PO, která má povinnosti daň platit ze svých prostředků
 - plátce – FO nebo PO, která má povinnost za poplatníka daň vypočítat, srazit a odvést
 - správce – finanční úřad, celní správa
- objekt (předmět) daně – skutečnost, které se daň týká (pozemek, cigarety, příjem, auto určené k podnikání, atd.)
- základ daně – matematické vyjádření předmětu daně, ze kterého se procentem nebo pevnou částkou vypočítá daň
- sazba daně – vyjadřuje podíl daně na daňovou jednotku (procentní nebo pevná)
- daň – vypočítá se jako ZD x sazba daně, příp. dána taxativně
- zdaňovací období – období, za které je vyměřována daň
- daňové přiznání – přehled skutečností s vlivem na daň
- osvobození od daně – skutečnosti, které nepodléhají zdanění
- nezdanitelné položky – položky snižující základ daně
- sleva na dani – položky snižující konečnou daň

Členění daní:

- podle skutečnosti, které se zdanění týká
 - důchodové daně – zatěžují příjmy poplatníka
 - majetkové daně – zatěžují ostatní druhy majetku a věcí
- podle komodit, na které se daň vztahuje
 - univerzální daně – vztahují se na všechny komodity (statky, služby)
 - selektivní daně – vztahují se pouze na určitý druh komodit
- podle vztahu daně k poplatníkovi a plátcí:
 - přímé daně – poplatník a plátcé jsou jedna osoba s výjimkou zaměstnanců)
 - daně z příjmů
 - ✓ fyzických osob
 - ✓ právnických osob
 - daň z nemovitých věcí – z pozemků, ze staveb
 - daň silniční
 - daň z nabytí nemovitých věcí
 - nepřímé daně – poplatník daň platí, aniž si to uvědomuje, plátcé daň vybírá, přiznává a odvádí
 - DPH
 - spotřební daně
 - ✓ minerální oleje
 - ✓ líh
 - ✓ pivo
 - ✓ víno a meziprodukty
 - ✓ tabákové výrobky
 - energetické daně

Daňová přiznání

Daň z příjmu – daňové přiznání se podává jedenkrát za rok do 31. března následujícího zdaňovacího období (30. června podává – li ho daňový poradce).

Poplatníci platí zálohy buď ve výši 40 %, nebo 25 % poslední známé daňové povinnosti:

- 40 % poslední známé daňové povinnosti – 2× ročně (15. dne šestého a dvanáctého měsíce zdaňovacího období) – poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla 30 000 Kč, ale nepřesáhla 150 000 Kč
- 25 % poslední známé daňové povinnosti – 4× ročně (k 15. dni třetího, šestého, devátého a dvanáctého měsíce zdaňovacího období) – poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla 150 000 Kč

Daň z nemovitých věcí - přiznání za daný rok se podává do 31. ledna toho roku. Platí se do konce května nebo ve dvou dávkách do konce května a listopadu. Přiznání se podává jen jednou, pak finanční úřad jen posílá složenky s vyměřenou daní. Znovu se přiznání k dani z nemovitých věcí podává, když se změní okolnosti (výměra pozemku, způsob užívání stavby, bylo přistavěno patro či více aj.), které ovlivňují výpočet daně. Přiznání k dani z nemovitých věcí musejí podávat i majitelé novostaveb.

Silniční daň - daň se přiznává a doplácí k 31. lednu následujícího roku. Zálohy se platí čtyřikrát ročně během doby, kdy auto využíváme k podnikání:

- do 15. dubna (na leden až březen)
- do 15. července (na duben až červen)
- do 15. října (na červenec až září)
- do 15. prosince (na říjen a listopad)

Daň z přidané hodnoty – přiznání se podává pouze elektronicky vždy do 25. dne po skončení zdaňovacího období. Zdaňovacím obdobím je měsíc nebo kalendářní čtvrtletí. DPH se musí zaplatit vždy tak, aby peníze byly na účtu finančního úřadu nejpozději poslední den lhůty pro podání daňového přiznání.